

EDITORIAL

Un 9 d'Octubre entretingut

Cada nova iniciativa del govern valencià es descrita automàticament com lo millor en el seu camp: el millor auditori d'òpera (el Palau de les Arts), els millors estudis de cine (la Ciutat de la Llum), la millor escola de música (encara per fer, però ja es la millor)... No entenem perquè no fan el mateix alardo respecte de **Canal 9**.

El passat 9 d'octubre donaren una atra mostra del seu mestrage. En el moment de baixar la **Senyera**, des de l'edifici contigu a l'Ajuntament un grup d'ultres despenjà una enorme **bandera independentista catalana** (la de les barres en una estrella dins d'un triangle groc). Immediatament el públic assistent ocupà l'espai inferior per a impedir que la Senyera passara baix del símbol provocador fins que este no es retirara. La provesa cívica quedà detinguda durant **quaranta minuts**. Els responsables de la retransmissió, en uns reflexos extraordinaris, propis d'uns professionals entrenats en estos menesters, feren un desplegament impressionant per a que esta espectacular notícia **NO** arribara als telespectadors. Al principi els locutors estigueren parlant vanalitats mentre les cameres evitaven cuidadosament mostrar l'incident, però com la cosa s'allargava començaren a fer insulses connexions en uns altres llocs del recorregut i, finalment, insertaren imatges ya emeses, per a reomplir. Quaranta minuts d'anims enaridits d'un públic que responia a l'ofensa en crits i chiulits, mentre els pallassos del balcó s'entretenien en botets, braços en alt i inclús bocines, changlant-se de l'acte i dels assistents,...i els periodistes parlant-nos de l'orage.

Lo dit, hauria d'existir un **premi a l'eficacia manipuladora**, per a poder donar-los-el als responsables d'informatius (mes be de la programació tota) de Canal 9, i en el mateix acte, per supòst, retirar-los el títol de "**periodistes**", si es que els pobres no s'han autodestruït ells a soles, de pura vergonya.

Però si pel matí fon la manipulació de l'actualitat, per la vesprada tocava la de l'Historia.

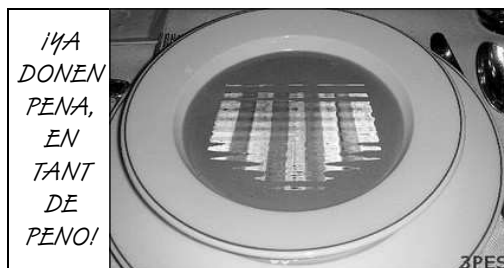
Ara els ha pegat per dir que Jaume I fundà el regne de València, en conte de conquerir-lo.

Ya pel matí, al començament de la provesa, davant d'una camara de Canal 9 **Rita Barberá** dia: "*Hace 770 años que don Jaime conquistó el Reino de Valencia... creó el Reino de Valencia*", el titubeig dels punts suspensius no eren un aclariment, sino manifestament una rectificació sobre la marcha: per un moment se li havia oblidat la lliça. Podem imaginar a Na Rita eixa nit, després de rebre l'escamo de **Francisco Camps** (o, com ell voldrà ara, Francis Fields), escrivint cinc centes vegades "*Jaime I no conquistó el Reino de Valencia, lo creó*" (en castellà, per supòst, fins ahí podiem aplegar).

Però, diran vostres, ¿per qué es tan important per ad ells eixa distinció entre conquerir i fundar? Puix perquè si **Jaume I** fundà el Regne vol dir que lo que som ho devem exclusivament a lo que nos portaren, que la nostra identitat no es propia, forjada des de l'antiguetat, sino **importada** des del nord (i, junt en ella, la llengua, per supòst). Transmetre una visió dels valencians sempre **subordinats** a una entitat superior, abans la Corona d'Aragó, ara Espanya, en conte d'un **Poble** que ho és independentment de que els avatars de l'Historia nos hagen unit a uns altres pobles en diferents instants.

No cal dir que esta consigna es repeti continuament en la retransmissió de la vesprada de la **Cavalcata** que recreava la de **1428**.

El mateix objectiu despersonalisador te el fet de que la bandera mes gran de les que passaren fon el que diuen "**peno de la conquesta**". Açò es una **doble falsificació**. Primer perquè eixa tela no es la que menciona Jaume I en la seua Crònica que despenjaren els moros d'una torre de la ciutat. Les proves per a fer esta afirmació son varies, i no es la manco important l'estat d'histeria colectiva en que entrà el catalanisme quan una regidora de l'Ajuntament, en **1994**, propongue fer la "**prova del polen**" per a determinar la seua antiguetat. El molt "científic" catalanisme no parà fins que conseguí que l'alcaldesa (de nou Rita) impedira fer dita prova. La doble falsetat ve perquè en la cavalcata original, que tant han insistit en que havien recreat de forma fidedigna, no podia haver participat mai eixe peno, perquè, inclús si fora autèntic, no hi ha cap notícia d'ell fins a **1551**, data en la qual l'historiador **Pere Antoni Beuter** (conegut, per una atra banda, per la seua fantasia) el menciona en la seua *Crònica de España*. Es dir, en 1428 faltaven cent vintitres anys per a que algu s'enrecordara del "peno".

De les moltes falsetats mes que hi hague ne mencionarem una, que, estava clar, no podia faltar: la de parlar sempre de la Senyera "**de la ciutat**", lo qual es tan aberrant com referir-se a la bandera de França dient-li la bandera de París: la Real Senyera ho era -ho fon sempre- **de la Ciutat i el Regne de València**.

Manipulació, falsetats, desinformació, censura,... en resum, un 9 d'Octubre entretingut.

LA CITA (¿o no?)

SOM ignorants i fàcils de manipular. SOM Comunitat. SOM C.V.

Francis Fields

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **UN 9 D'OCTUBRE ENTRETINGUT**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FENT MEMORIA: ANY JAUME I (i II): **JAUME I: POLITIC, ESTRATEGA I LLEGISLADOR**
- 3
- FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XXIV): **PARLEM DE CEBES (i II)**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **EL FALS "PENOS DE LA CONQUESTA"**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **DE REGIONALISME I VALENTINICULTURA**
- 4
- PASSATEMPS
- FAULA: **EL SAC**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Ad alguns els sobren els diners per a gastar en grans banderes en les que donar-se el gust de burlar-se dels qui no pensen com ells. Nosatres, mes modestes, hem de demanar la col·laboració dels lectors per a que facen fotocopies d'este eixemplar per a ajudar-nos en la seua difusió. Guanyem nosatres, perquè els diners no poden en lo que pot el cor.

**ACTIVITATS CULTURALS
NOVEMBRE DE 2008**

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
info@inev.org
www.inev.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

10 Nov (dilluns) 20:00 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA-TALLER DE PROSA. Dedicada a teatre per **F. Blasco Úrios**.

+Info: **Aellva**

12 Nov (dimecres) 19:00 h. Llonja de la Seda. C/ Cordellats s/n. Valencia C.

ACTE DE RECEPCIO de l'Acadèmic de Número **Vicent Ramón Calatayud**. El seu discurs d'ingrés versarà sobre: "Als trenta anys de Murta".

+Info: **RACV**

17, 18 i 19 Nov. 19:45 h. (Lloc per confirmar)

XVII JORNADES DE LA AELLVA

Serie de **CONFERENCIES** baix el títol genèric de: "La València mística, oculta i esotèrica".

La conferència inaugural serà el dia **13**, dijous, a les 13:30 h.

+Info: **Aellva**

18 Nov (dimarts) 19:00 h. Llonja de la Seda. C/ Cordellats s/n. Valencia C.

APERTURA DEL CURS ACADEMIC de la **Real Academia de Cultura Valenciana**

+Info: **RACV**

19 Nov (dimecres) 19:00 h. Saló d'Actes de la RACV.

CONFERENCIA: **Germán de León Quintero:** "Las corporaciones nobiliarias españolas".

+Info: **RACV**

A partir del **27 Nov.** De 19:00 a 21:00h. Escola de Gestió en l'Edificació. Universitat Politècnica de València. Avd. dels Tarongers, s/n.

III CURS D'HISTORIA DE VALENCIA

+Info: **IEV**

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. Si desiges, no obstant, adquirir un major compromís, pots fer-te **soci** o **col·laborador**.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogle@rogleconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com,

www.cardonavives.com, www.enkara.org

i www.pjvalencianista.org

FENT MEMORIA: ANY JAUME I (i II)

J.M.M.

Jaume I: polític, estratègia i legislador

Durant lo que nos queda d'any tindrem l'oportunitat de visitar diferents exposicions al voltant del fundador de la dinastia real cristiana de València. Per als que de casí res nos estranyem, ya procurarem anar en ull per tal d'evitar que nos retrone la ment en simplees com que en Jaume I "naixque el poble valencià" (1).

Res mes **falaç** i **enganyos**, ni mes allunyat de la realitat històrica, puix si be es constatable lo original i innovador que fon **Jaume I** en la seua forma d'organisar i governar política i territorialment el Regne de València, en moltes coses també se l'ha de considerar **continuador de segles de tradició** regnicola musulmana i anterior, per això no dubtà en respectar determinades institucions, lleis i costums (Mustaçaf, Tribunal de les Aigües,...), com a bon estratègia i polític que demostrà ser. Sí, ell fundà el Regne cristià de València i arribà a delimitar-lo, límits que quedaran fixats, en certa provisionalitat, en els **Furs** de 1261. Però lo més important es que eixe Regne el feu independent i lliure, a pesar dels interessos dels nobles aragonesos en convertir les terres valencianes en apèndix del Regne d'Aragó, reconeixent, el generos monarca, l'idiosincrasia d'un poble que era valencià molt abans de la conquesta i de la seua arribada.

Jaume I es una **figura magnificada** per l'historiografia d'abans i també d'ara. Dels fets bèlics, de les seues cuites d'estratègia i de les seues capacitats de liderat, que no posem en tela de juí, es troba molta bibliografia; lo que nos interessa destacar, en esta breu col·laboració, es la seua faceta de **polític i legislador**, puix en l'organissació que projectà i en les lleis que otorgà es a on es troba el basament d'un **nou orde** per al Regne de València, un orde que serà per a tots els habitants del Regne i als quals nomenarà en el gentilici de valencians, eixe del que es sentiran orgullosos els homens i dones dels segles XIV i XV en protagonisar una **edat aurica** en els mes diversos camps: cultural, polític, social...

Nomes conquistada la capital del Regne, València, Jaume I ordenà la redacció d'un codic jurídic evitant aixina que es transplantaren als seus nous dominis els **fueros** aragonesos o

els costums que regien en Lleida i en determinats comtats catalans. En la redacció d'eixe nou codex tindrà un pes fonamental el bisbe d'Osca, **Vidal de Canellas**. Els Furs comencen a denominar-se com a tals en 1251 i es pot afirmar que la seua redacció, inspirada en el **dret roma** Justinianà, es

fara primer en llatí, per a després, només transcorregudes unes dècades, i per expres manament del rei Jaume redactar-los en **romanc** –primitiu valencià– per a que tots pogueren entendre'ls i observar-los. Esta traducció quedarà concloua en **1261** (i en ella quedaran delimitats de manera més concreta les fronteres del Regne) i en data 11 d'abril d'eixe any el rei els **jurarà** en la ciutat de

València, Cap i Casal. Durant una dècada sofriran esmenes i ampliacions, i novament seran jurats pel rei en un **manament d'observancia** per a tot el Regne i els seus habitants, incloent el precepte de que no sofriren canvis que no haveren segut aprovats pels tres braços que conformaven les **Corts** valencianes.

Els **Furs**, junt als **Privilegis**, les **Pragmàtiques** i les **Cartes missives** reals conformen el corpus jurídic que es mantindrà vigent fins la fatal i nefasta decisió del borbo Felip V.

(1) Paco Camps *escriu i dixit*. Resulta mes que vergonyos insultant el contingut del llibret que explicava la "Recreació de la cavalcada de 1428". Mes que recreació es una invenció mes d'eixes folclorades que tant nos agraden als valencians. L'investigació que s'haja pogut fer del context històric del Magnanim no es posa en dubte, com tampoc la manipulació i les falacies que es vertixen. La mes cridanera la presència del nomenat "peno de la Conquesta" i la lliço, tan depressa inclou pels locutors de "Canal noi", en quan hi havia que referir-se a la Senyera, la Real Senyera, no deixaven d'apostillar, tal i com s'arplega en el panflet editat i avalat per la Generalitat ¿valenciana? de que es tractava de la senyera de la ciutat de València ¿?. Les mateixes tesis fusterianes, magnificades per P. M. Orts, una altra vegada pujades als altars pels amics valencianistes ¿? del PePe. Nomes se nos ocorren dos paraules per al fatu aconteyiment: sectarisme i manipulació. ¡Ah!, i el senyor Mira comissari (de l'Any Jaume I) omnipresent: igual te que manen "moros" que "cristians", ell **plantilla** fixa.

INTRODUCCIO ALS
FURS DE JAUME I

Parlem de cebes (i II)

És interessant conèixer d'esta hortalica, especialment de les varietats tardanes, en particular de la nomenada **Gra d'or**, que, després de collir-la, es deixa secar varies setmanes, generalment formant grans i llargues fileres o cavallons damunt la terra en el mateix camp. Una volta **seques** pel sol i el vent, ya ben curades,

s'almagasen en algun que altre parage exent d'humitat, o en barraques i encanyisats fets a l'efecte, a on poden ser **conservades** durant molts mesos, tants com per a mantindre's fins a l'arribada de la pròxima collita.

En parlar de la producció espanyola, hi ha una serie de varietats més primerenques, que venen entre el mesos d'abril i maig, com són la **Reina d'abril**, la **Babosa** o la **Monquelina**, per ser molt tendres no poden guardar-se i es deuen consumir en fresc.

Els països on es registra major **produccio** són Egipte, Australia, Nova Zelanda i tots els països mediterraneus, destacant-ne Espanya, tant per la seua gran producció com per la calitat; València, Albacete, Granada, Saragossa, Murcia i Llàida són les provincies més destacades.

L'**exportació** a Centre Europa, en particular a **Alemania** i **Anglaterra**, permet que siga un dels productes de la terra que manté una industria particular i pròpia que dona treball durant tot l'any a moltes families, a la vegada que un registre d'exportadors independent de qualsevol altre.

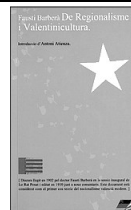
RESENYA BIBLIOGRAFICA Mª A.M.C.

Barberà i Martí, Fausti

De Regionalisme i Valentincultura. Discurs Vell i Comentaris Nous.

L'Oronella, Valencia, 2002 (145 pàgines).

(Edicio en comentaris del document publicat en 1910)

La llectura d'este llibre resulta imprescindible per a coneixer la figura d'este important personage valencià i lo que varen supondre les seues idees i actuacions per al valencianisme d'aquella epoca. **F. Barberà i Martí**, naixque en Alaquas en l'any 1850. **Doctor en Medicina**, estigues entregat a la ciencia, i a l'estudi del colera i del paludisme, entre atres malalties infeccioses. En la seua faceta valencianista fon director del Centre de Cultura Valenciana, vicepresident de Lo Rat Penat, president de la I Assamblea Regionalista de Valencia i fundador de Valencia Nova. Mori en Valencia a l'edat de 74 anys.

El llibre s'estructura en **quatre parts**:

Una introducció de **Felip Bens**, *Un nou valencianisme es possible*. Una contextualisació escrita per l'historiador **Antoni Atienza**, *Ciencia i patria*. La figura de Fausti Barberà i Martí, en la qual, partint de la biografia de Barberà, fa un recorregut pel moviment valencianista de finals del segle XIX, en la profunditat i el rigor que caracterisen els treballs d'este investigador.

La **part central** es la reedició de: *De Regionalisme i Valentincultura. Discurs Vell i Comentaris Nous* de Fausti Barberà.

L'obra replega el document historic del discurs que va escriure F. Barberà i que llegui en la sessió inaugural de **Lo Rat Penat** el 7 de desembre de 1902. Introdueix el concepte de **Regionalisme** com una fórmula de possible autogovern del Regne de Valencia a nivell polític, lingüístic i cultural. En les seues paraules exhortava a una part de la societat valenciana que integrava Lo Rat Penat a que ajudaren a **despertar el valencianisme** entre els valencians i a fer difusió d'eixes idees, son paraules seues "...que eixe amor indefinit a la Terreta, que eixa passió que tots sentim per lo nostre, deu creixer i prendre forma tangible, forma practica i real". Ho feu donant unes idees generals pero parlà fort i clar.

L'últim apartat, els **Comentaris**, se corresponen en un breu estudi que fa l'autor transcorreguts huit anys de l'exposició del seu discurs, en els quals reflexiona sobre els canvis que s'havien produït en la consciència de la societat valenciana respecte del nacionalisme valencià i la profunditat de la seua incidència.

PATRIMONI VALENCIÀ
EL FALS "PENO DE LA CONQUESTA"

Jaume I, en la seua cronica, el *Libre dels Feyts*, escriu: "E, quan vim nostra senyera sus en la torre descavalcam del cavall, e endreçam-nos vers orient, e plorant dels nostres ulls, e besam la terra per la gran merce que Deus nos havia feita". D'est emblema, que se suponen penjà de la torre d'Ali Bufat en senyal de **rendicio de la ciutat**, no hi ha mes noticia fins que **Pere Antoni Beuter**, en **1551**, escriu que "habiendo el Rey edificado la Yglesia do el cuerpo de S. Vicente martyr estuviera escondido y sepultado (...), la mandó colgar en la boveda de encima el altar mayor do estuvo casi trescientos años". Cronistas posteriors ya no tornen a mencionar-la o afirmen desconèixer a on podria estar. **Escolano** no la troba allí i suponen que en **1611** fon despenjada en motiu de "una Synodo". No obstant en **1640 Marc Antoni Orti** escriu: "...el estandarte de las armas de Jaime I, parecido al

que poco después de la conquista dexó colgado en la bóveda de la iglesia de San Vicente Mártir donde aún hoy permanece y consta que es el mismo. Porque el doctor Pedro Antonio Beuter (...), dixo, que entonces hauia trescientos años que estaba colgado en la boveda de la iglesia de San Vicente Martir". De manera que Orti troba la bandera en el lloc en que ningú abans l'havia vista, ni tan sols Beuter que havia dit que "estuvo casi trescientos años", pero no que estiguera encara en la seua epoca.

Estes sospitoses aparicions i desaparicions (en mig de l'indiferència de la societat valenciana de l'epoca) no frenaren als romantics del **XIX**, ansiosos de llegendes, que vullgueren creure la fantasia de Beuter. Pero hi ha mes, i es que el **teixit**, la **pintura** i la **forma** en punta d'este peno es correspon en els emblemes característics del segle XVI o XVII, no en els de l'epoca de Jaume I. Tambe el numero de **barres roges** es anacronic. En aquells temps les barres roges en fondo groc que se pintaven per a representar al **Regne d'Aragó** variaven en numero; en canvi totes les representacions conegudes de l'estandart **personal** de Jaume I, que es el que per llogica hague d'onejar en la torre, porten dos barres, i no quatre.

A pesar de no ser autentic, el peno que s'exhibix en el **Museu Historic Municipal de l'Ajuntament de Valencia** es una part del nostre patrimoni; que no parla dels fets de la reconquesta, pero si que nos informa de la societat i la mentalitat dels valencians del segle **XVII**. Es una pena que alguns intenten atribuir-li un significat que mai ha tingut, nomes en el proposit de llevar-li el protagonisme a l'autentic símbol -que no es reliquia, sino passat i present viu- la **Real Senyera**.

Per a mes informació, poden consultar *Tratado de la Real Señera*, de Ricardo García Moya (Ajuntament de Valencia, 1993), o *La Real Senyera. Bandera Nacional del Valencians*, d'Antoni Atienza (L'Oronella, Valencia, 2001).

